

उपसंहरति॥ इत्येवमिति अस्य सर्गस्य तीर्थेन रामस्तुतिपरतया यद्योजनं तन्न कविनिबद्धस्य वक्तुर्वालिनस्तात्पर्यविषयभूतं॥यद्युक्तंमयापूर्वप्रमादाद्वाक्यमप्रियं तत्रापि
 खलुमे दोषंकर्तुंनार्हसिराघवेत्यये वाल्युक्तेः नापिवाल्मिकेः तस्य दुरुक्त्यनुवादकत्वात् ॥ अतात्पर्यविषयमपि बुद्धिर्वाभवादक्षरार्थत्वेन वर्ण्यतइतिचेत्काव्यांतरमेव भगव
 तस्तावकंक्रियतां किमनेन प्रयासेनेतिदिक् ॥५४॥ इतिरामाभि० रा० नि० वा० कि० सप्तदशःसर्गः॥१७॥ ॥५५॥ प्रश्रितं प्रश्रयाभासोपेतं ॥ एवं धर्मार्थसहित
 त्वंचाभासरूपमेव ॥ तत्र मामेवयदिपूर्वमित्यादिहिताभासः ॥ अर्थाभासश्च धर्माभासोराजहेत्यादि परुषत्वंतु मुख्यमेव॥निहतेन विरुद्धेन ॥ १॥२ ॥ धर्मार्थगुणसंपन्नमि

इत्येवमुक्तापरिशुष्कवक्रःशराभिघाताद्ध्यथितोमहात्मा ॥ समीक्ष्यरामंरविसन्निकाशंतूष्णींवाभौवानरराजसूनुः ॥ ५४ ॥ इत्यार्षेश्री
 म० वा० कि० सप्तदशःसर्गः ॥ १७ ॥ ॥५५॥ इत्युक्तःप्रश्रितंवाक्यंधर्मार्थसहितंहितं ॥ परुषंवालिनारामोनिहतेनवि
 चेतसा॥१॥ तंनिःप्रभमिवादित्यंमुक्ततौयमिवांबुदं ॥ उक्तवाक्यंहरिश्रेष्ठमुपशांतमिवानलं॥ २॥ धर्मार्थगुणसंपन्नंहरीश्वरमनुत्तमं॥
 अधिक्षितस्तदारामःपश्चाद्वालिनमब्रवीत् ॥ ३॥ धर्ममर्थंचकामंचसमयंचापिलौकिकं॥ अविज्ञायकथंवाल्यान्मामिहाद्यविगर्हसे॥
 ॥ ४॥ अपृष्ट्वाबुद्धिसंपन्नान्वृद्धानाचार्यसंमतान्॥ सौम्यवानरचापल्यात्त्वंमांवक्तुमिहेच्छसि॥५॥ इक्ष्वाकूणामियंभूमिःसशैलव
 नकानना ॥ मृगपक्षिमनुष्याणांनिग्रहानुग्रहेष्वपि ॥ ६॥ तांपालयतिधर्मात्माभरतःसत्यवानृजुः॥ धर्मकामार्थतत्त्वज्ञोनिग्रहानुग्रहे
 रतः ॥ ७॥

त्यब्रवीदितिक्रियाविशेषणं अधिक्षितः परुषमुक्तः ॥ ३ ॥ लौकिकं समयं लोकाचारं ॥ ४ ॥ अविज्ञाने हेतुमाह ॥ अपृष्टेति ॥ आचार्यसंमतान्स्व
 स्वकुलाचारशिक्षकान् ॥ वानरत्वादेवैतदभावः॥ वानरत्व प्रयुक्तचापल्यादेववादस्तवेत्यर्थः ॥ इच्छसि ऐषीः ॥५॥ इयंभूमिरिक्ष्वाकूणां मनुनास्मत्कुलकूटस्थेन दत्तेत्यर्थः
 तथामृगादिपर्यंतं नियहानुग्रहेष्वधिकारोपि दत्तइतिशेषः ॥ ६ ॥ तां पितृपितामहादिक्रमागतां भुवं नियहानुग्रहे दृष्टशिष्टयोरितिशेषः ॥ ७ ॥